

**Gudmund Hatt.**

31. oktober 1884—27. januar 1960.

Under et ophold hos Cherokee-Indianerne blev den 22-årige student, Gudmund Hatt, en lærersøn fra Vildbjerg i Vestjylland, grebet af interesse for etnografisk og kulturgeografisk forskning, og denne oplevelse blev i virkeligheden afgørende for hele hans senere gerning. Han begyndte at studere etnografi ved Harvard, og efter hjemkomsten fra U. S. A. tog han skoleembedseksamen. Allerede to år senere blev han doktor, og i ti år — fra 1919 til 1929 — var han inspektør ved Nationalmuseets Etnografiske Afdeling. I 1923 blev Hatt knyttet til Universitetet som lektor i kulturgeografi, og i 1929 modtog han udnævnelse som professor extraordinarius i denne disciplin.

Hans første videnskabelige arbejder behandlede arktiske kulturgeografiske og etnografiske problemer, som bl. a. førte ham til erkendelsen af to forskellige lag i de arktiske kulturformer, en kystkultur og en indlands-kultur. I 1922—1923 ledede han en arkæologisk undersøgelse i Vestindien (Virgin Islands og Santo Domingo) og hjembragte herfra et stort materiale, som han dog kun delvis nåede at bearbejde, fordi han i de følgende år blev optaget af andre og vigtige opgaver. Blandt disse må først og fremmest nævnes, at han sammen med Martin Vahl skrev den store håndbog: »Jorden og Menneskelivet« — en bedrift, som endnu 40 år efter vurderes højt, så langt nordisk sprog læses. Man kan beklage, at dette værk ikke er skrevet på et verdenssprog; i så fald ville dets opgaver være blevet mangedoblede, bl. a. fordi det ikke alene er en håndbog, men noget langt større og vigtigere, som endnu idag har bevaret sin inspirerende styrke. Men dertil kom yderligere, at Hatt, efter Nationalmuseets daværende praksis, som embedsmand under den Etnografiske Samling også havde pligt til at deltage i udgravningen og behandlingen af oldtidsfund i Danmark; herigennem fik han en skoling i den fornemme, danske graveteknik, og samtidig førte dette arbejde ham ind på et nyt interessefelt, nemlig studiet af de danske jernalder-kulturer, specielt med hensyn til bebyggelse, hustyper og landbrug. På dette felt blev Gudmund Hatt banebrydende, og gennem årene 1928—1957 kom der en række værker fra hans hånd, ikke blot de primære forskningsresultater og disses tolkning, men tillige en række generelle oversigter og specialstudier over de almene, kulturgeografiske problemer, der knytter sig til denne kulturperiode.

Jævnside hermed vedligeholdt han sin interesse for almene, regionale problemer og frembragte en lang række værker til belysning af vor tids store erhvervsgeografiske og politiske spørgsmål. Hans gerning som universitets-professor blev af stor betydning for geografiens fremgang i Danmark, og en hel generation af studenter og unge forskere blev delvis præget af hans undervisning og vejledning i videnskabeligt arbejde.

Hatt var et rigt udrustet menneske, både intellektuelt og følelsesmæssigt. Han var en utrættelig arbejder med en bred kundskabsbasis og med en sjælden sans for den videnskabelige problemstilling. Hans hele gerning vidner om en lidenskabelig vilje til at øge vor kundskab og indsigt. Hans naturlige meddelelsesform var det skrevne ord; hans forelæsninger og taler bar som regel præg af oplæsning af en afhandling; men han havde evnen til at finde det klare og dækkende udtryk, som ikke sagde for meget og ikke for lidt. Derfor kunne han også undertiden virke stærkt som foredragsholder, således den aften i 1956, da han i Videnskabernes Selskab efter mange års tavshed fremlagde det store værk om jernalder-bopladsen ved Fjand — hans sidste store bedrift som forsker.

Gudmund Hatt var i mange år medlem af Geografisk Selskabs råd og bestyrelse og fremhævede her gang på gang Selskabets forpligtelse til at tjene forskningen. I vort Selskab vil han navnlig blive husket som forfatter til en lang række arbejder af stor og blivende værdi, som blev offentliggjort i et tidsrum, hvor virksomheden netop på dette punkt behøvede en fornyende og inspirerende kraft. Hans gerning har sat og vil sætte stærke spor i dansk, videnskabelig virke.

Niels Nielsen.



Keld Milthers.

29. april 1907—2. marts 1960.

Keld Milthers tilhørte anden generation af den gruppe af forskere, som i Danmarks Geologiske Undersøgelse har varetaget studiet af kvartærgeologien som et led i Institutionens tjenstlige arbejde. Han videreudviklede og fornyede de metoder og synspunkter, som navnlig hans fader, statsgeolog, dr. h. c. V. Milthers havde grundlagt, og han blev vor generations bedste kender af Danmarks glacialgeologi.